

Samenvattings- en aanbevelingennota

naar aanleiding van het congres “Zero fyto behoudt de overhand ! Hoe de openbare wegen inrichten om te komen tot een pesticidevrij beheer?”

25/09/18 Oudergem

Op dinsdag 25 september organiseerde de Ondersteuningscel Zero pesticiden van Apis Bruoc Sella samen met Adalia 2.0 en de gemeente Oudergem een congres over een wegeaanleg en -beheer zonder pesticiden. Een vijftigtal deelnemers, wegbeheerders, verenigingen, Brusselse en Waalse stedenbouwkundigen deelden er hun ervaringen.

Dit congres bood de gelegenheid om eraan te herinneren dat het verbod op pesticiden in alle openbare ruimten* naderbij komt. Het bracht ook diverse behoeften bij de beheerders aan het licht, net als pistes voor de verschillende spelers om de voor hen beschikbare hefbomen in werking te zetten om de openbare wegen makkelijk en goedkoop op een pesticidevrije manier te onderhouden.

Drie werkpijlers

In dat licht identificeerde de Ondersteuningscel Zero pesticiden drie werkpijlers die in de onderstaande volgorde bekeken moeten worden:

1. Aanvaarding van de spontane begroeiing (communicatie en sensibilisering van de verschillende spelers)
2. Duurzame inrichting van de openbare ruimten, rekening houdend met het totaalverbod op pesticiden
3. Aanpassing van de praktijken voor een pesticidevrij beheer.

Een denkoefening in die volgorde garandeert de beste kansen om tot doeltreffende aanpassingen te komen waarin alle spelers zich kunnen vinden.

Heel uiteenlopende spelers zijn hierbij betrokken ... al zijn ze zich daar niet altijd van bewust

Een eerste belangrijke vaststelling is dat vele spelers die bij de inrichting zijn betrokken niet beseffen dat hun beslissingen gevolgen hebben op het ecologische beheer van de openbare ruimten:

- gemeentelijke of gewestelijke verkozenen die bevoegd zijn voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimten of voor openbare werken;
- landschapsarchitecten, architecten, inrichters, stedenbouwkundigen of lesgevers in deze beroepen;
- wegenbeheerders verantwoordelijk voor de onkruidbestrijding, aanplanting enz.
- spelers betrokken bij een vereniging of instelling actief in de inrichting van de openbare ruimten.

De behoeften uitgedrukt door de beheerders

- Financiële middelen voor een pesticidevrij beheer.
- Overleg over de inrichting van de openbare weg om rekening te houden met de ervaringen van de beheerders en de mogelijkheden op het vlak van het onderhoud.

- De verzoening tussen het pesticideverbod en de andere sociaal-ecologische belangen in de openbare inrichting, met name dankzij de vergroening.
- Een nauwere betrokkenheid van de burger bij het onderhoud van de trottoirs.
- Een andere kijk op spontane begroeiing dankzij communicatie-acties.

De hefbomen om de toestand te verbeteren

Op het niveau van de gemeentelijke en gewestelijke verkozenen en de ecoconsulenten

- De inrichtingsactoren sensibiliseren voor de zeropesticideproblematiek.
- Het overleg tussen beheerders en inrichtingsactoren faciliteren en aanmoedigen.
- Communicatie-acties lanceren om spontane begroeiing op te waarderen (inspelen op het “sympathiekapitaal” van bijen).
- Burgers informeren over hun plichten in het onderhoud van de trottoirs.
- Vergroeningsprojecten door burgers ontwikkelen.
- Gezamenlijk machines aankopen (bijv. veegwagens).
- Financiële middelen beschikbaar maken voor de beheerders.

Op het niveau van de beheerders

- Vragen om de inrichtingsplannen in te kijken wanneer een project van start gaat en bij het project betrokken worden.
- Gezamenlijk machines aankopen (bijv. veegwagens) en naar de ervaringen van andere beheerders vragen.
- Vergaderen met alle betrokken diensten (milieu, werken, stedenbouw, groenbeheer ...). Bijvoorbeeld een werkgroep oprichten om de veranderingen inzake inrichting te plannen en daarvoor één keer per kwartaal bijeenkomen.
- Met de aannemers praten om de kwaliteit van de afwerkingen te garanderen en de werken opvolgen.

Op het niveau van de structuren betrokken bij de openbare inrichting

- In overleg met de beheerders werken.
- Informatie en vorming over vergroende inrichtingstechnieken om de belangen van het pesticideverbod te verzoenen met een duurzaam regenwaterbeheer en andere milieubelangen.
- Met de aannemers praten om de kwaliteit van de afwerkingen te garanderen en de werken opvolgen.

Tot slot werden er op deze dag diverse **algemene aanbevelingen** geformuleerd om openbare wegen aan te leggen die een pesticidevrij beheer in de hand werken:

- een beroep doen op de Ondersteuningscel Zero pesticiden om een technische ondersteuning en begeleiding te krijgen (cf. uiteenzetting van V. Vanparys);
- groene ruimtes aanleggen die zowel een duurzaam regenwaterbeheer als een pesticidevrij onderhoud mogelijk maken (cf. uiteenzetting van A-C Dewez);
- op tests van het Opzoekingscentrum voor de wegenbouw steunen bij de keuze van de verharding en het ontwerp van de inrichting (cf. uiteenzetting van E. Boonen);
- profijt trekken uit mulchlagen en bodembedekkers en advies vragen aan Ecowal (cf. uiteenzetting van P. Colomb);

- burgers aanmoedigen om de openbare ruimte te vergroenen (cf. uiteenzetting van J-F Ghysen);
- kapitaliseren op de ervaringen van andere beheerders (cf. uiteenzetting van E. Flamée en C. Deneve)

Nuttige contactpersonen, referentiepersonen en -structuren

- Cellule d'appui zéro pesticide : info@zeropesticide.brussels
Technische ondersteuning voor het ecologische beheer in Brussel
- « Facilitateurs zéro pesticide » bij Adalia 2.0. : facilitateur2@gmail.com en facilitateur3@gmail.com
Technische ondersteuning voor het ecologische beheer in Wallonië (in het Frans)
- Facilitator water : facilitateur.eau@environnement.brussels
Advies om regenwaterbeheer in uw projecten te integreren
- Ecowal : info@ecowal.be
Advies om ecologische bloemen neer te zetten (in het Frans)

Nuttige referenties:

- ✓ **Ontwerptool « tuinvijken », Leefmilieu Brussel**
<https://leefmilieu.brussels/themas/duurzame-stad/stedenbouw/toolbox-voor-duurzame-wijkontwikkeling/ontwerptool-tuinvijken>
- ✓ **Le référentiel de conception et de gestion des espaces publics, Grand Lyon**
www.grandlyon.com/pratique/publications-voirie.html
- ✓ **Handleiding OCW**
<http://www.brrc.be/nl/artikel/a8412>
- ✓ **Fiches Adopta**
adopta.fr/publications/
- ✓ **Méthodologie de plan de gestion, Apis Bruoc Sella** (op verzoek verkrijgbaar op info@zeropesticide.brussels)
- ✓ **Guide des alternatives au désherbage chimique dans les communes.** Aménagement et entretien des espaces urbanisés.
http://www.sagebaiededouarnenez.org/telechargement/Phytos_non_agricoles/Guide-des-alternatives-au-d%C3%A9sherbage-chimique-dans-les-communes.pdf
- ✓ **Aménager avec le végétal, pour des espaces verts durables.**
https://www.ecophyto-pro.fr/documents/view/65/amenager_avec_le_vegetal_pour_des_espaces_verts_durables